

ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ

VONGSAVHAT CHANSAMONE

**HOÀN THIỆN CÔNG TÁC LẬP DỰ TOÁN NGÂN SÁCH
NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC TRƯỜNG CÔNG LẬP CỦA SỞ
GIÁO DỤC VÀ THỂ THAO TỈNH SALAVANH, CỘNG HÒA
DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO**

TÓM TẮT ĐỀ ÁN THẠC SĨ TÀI CHÍNH – NGÂN HÀNG
Mã số: 8340201

Đà Nẵng - Năm 2025

Công trình được hoàn thành tại
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ, ĐHQĐHN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Hoàng Dương Việt Anh

Phản biện 1: TS. Hồ Thị Hải Ly

Phản biện 2: TS. Phan Quảng Thống

Đề án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm Đề án tốt nghiệp Thạc sĩ Tài chính – Ngân hàng họp tại trường Đại học kinh tế, Đại học Đà Nẵng vào ngày 01 tháng 11 năm 2025.

Có thể tìm hiểu đề án tại:

- Trung tâm thông tin - Học liệu, Đại học Đà Nẵng.
- Thư viện trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng.

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết

Tỉnh Salavanh là một trong những tỉnh miền núi nằm ở phía Nam của nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân (CHDCND) Lào, có đặc điểm địa lý và kinh tế - xã hội còn gặp nhiều khó khăn. Dân cư phân bố không đồng đều, hạ tầng cơ sở chưa phát triển đồng bộ, trình độ dân trí không đồng đều giữa các khu vực, đặc biệt là ở vùng sâu, vùng xa. Hệ thống trường công lập trên địa bàn tỉnh hiện khá đa dạng và trải rộng, bao gồm: 94 trường mầm non, 558 trường tiểu học, 68 trường trung học cơ sở, 34 trường trung học phổ thông và 01 trường đại học. Với số lượng cơ sở giáo dục công lập lớn như vậy, nhu cầu về ngân sách cho hoạt động giáo dục là rất cao, đòi hỏi công tác lập dự toán phải được thực hiện một cách bài bản, chính xác và phù hợp với điều kiện thực tiễn. Trong những năm qua, công tác lập dự toán NSNN do Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh triển khai tại các đơn vị trực thuộc đã góp phần đảm bảo tương đối ổn định kinh phí chi thường xuyên phục vụ các hoạt động giáo dục – đào tạo. Các khoản chi như lương, phụ cấp cho giáo viên, chi phí duy trì hoạt động giảng dạy và một phần kinh phí cho cơ sở vật chất, chương trình mục tiêu đã được đảm bảo trong phạm vi cho phép. Tuy nhiên, thực tiễn triển khai tại các phòng ban chuyên môn của Sở cũng như các đơn vị giáo dục trực thuộc vẫn còn tồn tại nhiều bất cập. Cụ thể, việc lập dự toán ngân sách chưa phản ánh sát với nhu cầu thực tế; phương pháp chủ yếu vẫn theo lối “bình quân” hoặc kế thừa số liệu từ năm trước mà chưa dựa trên cơ sở dữ liệu cập nhật. Một số cơ sở giáo dục chưa chú trọng đến tính chính xác của số liệu, dẫn đến tình trạng chênh lệch giữa báo cáo và thực tế, làm ảnh hưởng đến độ tin

cậy của dự toán chung; năng lực cán bộ phụ trách tài chính còn hạn chế; các định mức chi hiện hành chưa thật sự linh hoạt, chưa theo kịp biến động giá cả thị trường; công tác tác lập dự toán ngân sách vẫn tồn tại nhiều hạn chế; việc cắt giảm hoặc điều chỉnh các khoản đề nghị từ các trường đôi khi khiến nhu cầu thực tế, nhất là về cơ sở vật chất và thiết bị dạy học hiện đại, chưa được đáp ứng kịp thời,...

Xuất phát từ vai trò quan trọng của Sở trong việc quản lý và phân bổ ngân sách cho toàn ngành giáo dục tỉnh, việc nghiên cứu và xây dựng đề án “*Hoàn thiện công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh, Cộng hoà Dân chủ Nhân dân Lào*” là yêu cầu cấp thiết, có ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn.

2. Mục tiêu của đề án

2.1. Mục tiêu tổng quát

Mục tiêu tổng quát của đề án là hoàn thiện công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận về công tác lập dự toán NSNN.
- Phân tích thực trạng công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh; đánh giá các kết quả đạt được, hạn chế, nguyên nhân của hạn chế.
- Trên cơ sở các đánh giá, đề xuất các giải pháp hoàn thiện công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề án

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu là công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về mặt không gian: Tại Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh.

- Về mặt thời gian: Dữ liệu thứ cấp được thu thập giai đoạn 2022-2024.

4. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp thu thập dữ liệu thứ cấp
- Phương pháp phân tích - tổng hợp
- Phương pháp so sánh.

5. Bố cục của đề án

Ngoài Mở đầu, kết luận, kiến nghị, tài liệu tham khảo, đề án có kết cấu gồm 04 chương đó là:

Chương 1: Cơ sở lý luận về lập dự toán thu chi của đơn vị sự nghiệp công lập

Chương 2: Tình hình thực tế về công tác lập dự toán ngân sách nhà nước đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh

Chương 3: Giải pháp hoàn thiện công tác lập dự toán ngân sách nhà nước đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh.

CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ LẬP DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC CỦA ĐƠN VỊ SỰ NGHIỆP CÔNG LẬP

1.1. Khái niệm đơn vị sự nghiệp công lập

Khái niệm gần nhất có thể là các tổ chức, đơn vị được thành lập bởi chính phủ hoặc các cơ quan nhà nước, có chức năng cung cấp các dịch vụ công cộng như giáo dục, y tế, nghiên cứu khoa học, hoặc các dịch vụ văn hóa.

1.2. Nội dung lập dự toán ngân sách nhà nước đối với đơn vị sự nghiệp công lập

1.2.1. Thu thập và tổng hợp nhu cầu chi ngân sách

Thu thập và tổng hợp nhu cầu chi ngân sách là bước quan trọng trong quá trình lập dự toán thu – chi của các đơn vị sự nghiệp công lập. Ở giai đoạn này, cơ quan quản lý nhà nước chịu trách nhiệm chỉ đạo các đơn vị trực thuộc thực hiện việc lập dự toán chi tiết hằng năm dựa trên các tiêu chí về quy mô hoạt động, số lượng học sinh hoặc đối tượng thụ hưởng, định mức nhân sự, cơ sở vật chất và chương trình đào tạo. Việc thu thập số liệu này giúp xác định nhu cầu chi thực tế, đảm bảo nguồn lực ngân sách được phân bổ hợp lý, tránh tình trạng thiếu hụt hoặc lãng phí.

1.2.2. Xác định các căn cứ và định mức chi ngân sách

Trong hoạt động lập dự toán thu chi của các đơn vị sự nghiệp công lập tại CHDCND Lào, việc xác định căn cứ và định mức chi ngân sách là một bước quan trọng nhằm đảm bảo tính hợp lý, khả thi và tuân thủ pháp luật. Căn cứ để lập dự toán thường dựa trên các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan, bao gồm Luật NSNN, các nghị định hướng dẫn thi hành, cũng như các thông tư của Bộ Tài chính và Bộ Giáo dục và Thể thao. Việc tham khảo các văn

bản này giúp đơn vị xác định đúng các loại chi tiêu được phép, đồng thời đảm bảo dự toán không vượt quá khả năng cân đối ngân sách của tỉnh và định hướng phát triển giáo dục địa phương.

Các định mức chi ngân sách được sử dụng để lập dự toán gồm hai nhóm chính: chi thường xuyên và chi đầu tư phát triển.

1.2.3. Lập dự toán thu – chi ngân sách ngành giáo dục

Lập dự toán thu – chi ngân sách là một trong những nội dung trọng tâm của công tác quản lý tài chính trong các đơn vị sự nghiệp công lập, trong đó ngành giáo dục chiếm vai trò đặc biệt quan trọng bởi tính chất xã hội và ảnh hưởng trực tiếp đến phát triển nguồn nhân lực. Ở nước CHDCND Lào, việc lập dự toán ngân sách ngành giáo dục được thực hiện chủ yếu dựa trên nguồn NSNN cấp, bao gồm cả ngân sách trung ương và ngân sách địa phương, đảm bảo các hoạt động giáo dục diễn ra ổn định và hiệu quả.

Về dự toán thu, phần lớn đơn vị sự nghiệp công lập ngành giáo dục phụ thuộc vào nguồn NSNN, bao gồm ngân sách cấp theo kế hoạch phát triển giáo dục, hỗ trợ từ chính quyền địa phương và các khoản thu hợp pháp khác (nếu có) nhằm phục vụ hoạt động thường xuyên và đầu tư phát triển.

1.2.4. Thẩm định, rà soát và hoàn thiện dự toán

Thẩm định, rà soát và hoàn thiện dự toán là một bước quan trọng trong quy trình lập dự toán thu chi của các đơn vị sự nghiệp công lập, nhằm đảm bảo tính chính xác, hợp lý và khả thi của nguồn ngân sách được phân bổ. Ở giai đoạn này, cơ quan quản lý cấp trên, ví dụ Sở Giáo dục & Đào tạo tỉnh hoặc cơ quan tương đương tại Lào, tiến hành rà soát tổng thể dự toán do các đơn vị trình lên. Việc rà soát tập trung vào việc loại bỏ các khoản chi không hợp lý, đảm bảo

cân đối giữa nhu cầu thực tế của đơn vị và nguồn ngân sách khả dụng.

1.2.5. Trình và phối hợp phê duyệt dự toán

Đối với các đơn vị sự nghiệp công lập tại CHDCND Lào, việc phối hợp phê duyệt dự toán thường thực hiện theo hai bước chính: thứ nhất, đơn vị gửi dự toán cho Sở Tài chính và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh để tổng hợp vào dự toán ngân sách địa phương; thứ hai, trong quá trình thẩm định, các cơ quan tài chính và Hội đồng Nhân dân cấp tỉnh có quyền yêu cầu giải trình, điều chỉnh, hoặc bổ sung dự toán nhằm đảm bảo tính hợp lý, minh bạch và hiệu quả của việc phân bổ nguồn lực công. Hoạt động phối hợp này không chỉ góp phần nâng cao chất lượng dự toán, mà còn giảm thiểu rủi ro lãng phí, thất thoát nguồn lực ngân sách trong quá trình thực hiện.

1.2.6. Giao dự toán và hướng dẫn thực hiện

Sau khi HĐND cấp tỉnh hoặc cơ quan có thẩm quyền thông qua dự toán ngân sách, UBND tỉnh tiến hành giao dự toán cho các đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc. Việc giao dự toán không chỉ là phân bổ nguồn lực tài chính mà còn là cơ sở pháp lý để các đơn vị tổ chức thực hiện chi tiêu theo kế hoạch. Trong bối cảnh CHDCND Lào, các đơn vị sự nghiệp công lập, bao gồm các trường học, bệnh viện, và cơ sở nghiên cứu, phải nhận dự toán chi tiết từ cơ quan chủ quản để đảm bảo cân đối giữa nhu cầu hoạt động và nguồn lực được phân bổ, đồng thời tuân thủ các quy định về NSNN.

1.3. Các tiêu chí đánh giá kết quả công tác lập dự toán ngân sách nhà nước đối với đơn vị sự nghiệp công lập

- *Tiêu chí đánh giá nội dung thu thập và tổng hợp nhu cầu chi ngân sách:*

(1) Độ đầy đủ của dữ liệu nhu cầu chi

(2) Tính hợp lý của nhu cầu chi tổng hợp

- *Tiêu chí đánh giá nội dung xác định các căn cứ và định mức chi ngân sách và lập dự toán thu – chi ngân sách ngành giáo dục:*

(1) Tỷ lệ chi thường xuyên trên tổng chi của đơn vị

(2) Tỷ lệ chi đầu tư phát triển trên tổng chi ngân sách

- *Tiêu chí đánh giá nội dung thẩm định, rà soát và hoàn thiện dự toán:*

(1) Tỷ lệ điều chỉnh dự toán hợp lý

(2) Tỷ lệ chi ưu tiên thực hiện theo kế hoạch

- *Tiêu chí đánh giá nội dung trình và phối hợp phê duyệt dự toán:*

(1) Tỷ lệ dự toán được phê duyệt đúng hạn

(2) Tỷ lệ điều chỉnh dự toán sau thẩm định

- *Tiêu chí đánh giá nội dung giao dự toán và hướng dẫn thực hiện:*

(1) Tỷ lệ dự toán được phân bổ đầy đủ theo kế hoạch

(2) Tỷ lệ chi đúng mục đích và định mức.

1.4. Kinh nghiệm lập dự toán NSNN đối với các trường công lập tại một số địa phương và bài học rút ra cho Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh

1.4.1. Kinh nghiệm của Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Đà Nẵng

1.4.2. Kinh nghiệm của Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Kon Tum

1.4.3. Bài học kinh nghiệm cho Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavan

CHƯƠNG 2: CÔNG TÁC LẬP DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC TRƯỜNG CÔNG LẬP CỦA SỞ GIÁO DỤC VÀ THỂ THAO TỈNH SALAVANH

2.1. Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Salavan

2.1.1. Các nhân tố bên ngoài

2.1.1.1. Đặc điểm tự nhiên

2.1.1.2. Đặc điểm kinh tế

2.1.1.3. Đặc điểm xã hội

2.1.2. Các nhân tố bên trong

2.1.2.1. Năng lực và trình độ của đội ngũ cán bộ lập dự toán

Các cán bộ đều thể hiện tinh thần trách nhiệm cao, nỗ lực hoàn thành nhiệm vụ được giao. Họ tuân thủ các quy định hiện hành của Bộ Tài chính và Bộ Giáo dục và Thể thao Lào trong việc xây dựng dự toán ngân sách. Điều này đảm bảo dự toán được lập theo đúng quy trình, biểu mẫu, và thời hạn quy định. Một số cán bộ đã có kinh nghiệm lâu năm trong ngành, nắm vững các quy định về chế độ tiền lương, phụ cấp, định mức chi tiêu cho các hoạt động giáo dục. Theo số liệu khảo sát nội bộ, khoảng 60% cán bộ làm công tác hành chính - tài chính có thâm niên trên 5 năm, giúp họ có cái nhìn tổng quan và nắm bắt được các khoản chi thường xuyên của các trường học.

2.1.2.2. Hệ thống quản lý và cơ chế nội bộ

Sở được phân thành các phòng ban chuyên môn như Phòng Giáo dục Mầm non – Tiểu học, Phòng Giáo dục Trung học - Phổ thông, Phòng Đào tạo GDTB & TCCN/TVET, Phòng Thể thao,... Các phòng ban này có nhiệm vụ tham mưu, quản lý các hoạt động chuyên môn theo lĩnh vực được phân công. Tuy nhiên, việc phối hợp giữa các phòng ban đôi khi còn thiếu chặt chẽ, dẫn đến quy trình xử lý công việc chưa thực sự thông suốt. Các quyết định quan trọng, đặc biệt là liên quan đến tài chính, đều phải thông qua Ban Giám đốc Sở. Mặc dù đảm bảo tính tập trung, nhưng cơ chế này có thể gây ra sự chậm trễ trong việc giải quyết các vấn đề phát sinh tại các trường, đặc biệt là ở những vùng xa xôi, hẻo lánh.

2.1.2.3. Nguồn dữ liệu và hệ thống thông tin quản lý

Về nguồn dữ liệu, dữ liệu về học sinh, giáo viên, cơ sở vật chất và tài chính tại các trường công lập thường được thu thập và lưu trữ thủ công, rải rác. Các số liệu được báo cáo định kỳ nhưng thiếu sự liên kết và cập nhật theo thời gian thực. Tỉnh chưa có hệ thống cơ sở dữ liệu tập trung, thống nhất để quản lý toàn bộ thông tin của ngành giáo dục. Điều này dẫn đến tình trạng các trường học ở các huyện, bản phải báo cáo thông tin riêng lẻ, gây khó khăn cho việc tổng hợp và đối chiếu. Do phương pháp thu thập thủ công, số liệu dễ bị sai sót, thiếu sót. Ví dụ, thống kê số lượng giáo viên theo trình độ chuyên môn, thâm niên công tác hay số liệu về tình trạng cơ sở vật chất xuống cấp thường không được cập nhật chi tiết. Một số báo cáo cho thấy, chỉ có khoảng 75-80% số liệu từ cấp trường được tổng hợp về Sở, còn lại phải chờ đợi hoặc bổ sung sau.

Đối với hệ thống thông tin quản lý, Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh chưa có hệ thống thông tin quản lý (Management Information System - MIS) chuyên dụng. Các hoạt động quản lý, lưu trữ hồ sơ, báo cáo chủ yếu vẫn dựa trên file Excel, Word hoặc văn bản giấy. Hệ thống thông tin giữa Sở với các phòng giáo dục huyện và các trường học chưa được kết nối. Khi cần thông tin, Sở phải yêu cầu các đơn vị gửi báo cáo qua email hoặc văn bản, làm mất nhiều thời gian và công sức. Đội ngũ cán bộ phụ trách CNTT tại Sở còn mỏng, thiếu chuyên môn sâu để xây dựng và vận hành một hệ thống quản lý hiện đại.

2.1.2.4. Cơ cấu tổ chức và phân công trách nhiệm

Sự phân công trách nhiệm giữa các phòng ban thường được quy định rõ trong các văn bản nội bộ. Mỗi phòng chuyên môn sẽ thực hiện các nhiệm vụ được giao, chịu trách nhiệm trước Giám đốc Sở về kết quả công việc. Trong đó, Phòng Hành chính – Tài chính là phòng ban đầu mối, có vai trò tổng hợp, phân tích số liệu từ các đơn vị trường học để xây dựng dự toán ngân sách chung của toàn Sở. Phòng này cũng có nhiệm vụ tham mưu cho Ban Giám đốc Sở về việc phân bổ nguồn lực tài chính, đảm bảo tuân thủ các quy định của pháp luật về tài chính, ngân sách. Các phòng quản lý cấp học có nhiệm vụ nắm bắt nhu cầu thực tế về ngân sách của các trường trực thuộc. Ví dụ, Phòng Giáo dục Mầm non – Tiểu học có trách nhiệm tổng hợp, thẩm định các đề xuất chi tiêu của các trường tiểu học về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, tiền lương, phụ cấp. Tuy nhiên, trên thực tế, vai trò của các phòng này trong công tác tài chính có thể chưa rõ nét, chủ yếu tập trung vào chuyên môn, dẫn đến việc thiếu sự gắn kết giữa nhu cầu thực tế và kế hoạch tài chính.

2.1.2.5. Văn hóa tổ chức và thái độ công vụ

Các cán bộ, công chức của Sở GD&TT tỉnh Salavanh thường thể hiện sự tuân thủ nghiêm ngặt các quy định, quy trình làm việc do cấp trên ban hành. Tinh thần kỷ luật cao, thể hiện qua việc chấp hành giờ giấc làm việc, các quy định nội bộ và quy trình giải quyết công việc hành chính. Điều này là một yếu tố tích cực, tạo nên sự ổn định trong hoạt động của Sở. Với đặc thù của ngành, các phòng ban chuyên môn như Phòng Hành chính – Tài chính, Phòng Đào tạo GDTB & TCCN/TVET, Phòng Thể thao thường có sự phối hợp chặt chẽ trong việc giải quyết các nhiệm vụ chung. Tinh thần đồng đội được thể hiện rõ trong các buổi làm việc nhóm, cuộc họp chuyên môn, giúp các nhiệm vụ được triển khai một cách thống nhất và hiệu quả. Văn hóa tổ chức tại Sở có sự kế thừa qua nhiều thế hệ cán bộ. Các quy tắc ứng xử, cách thức giải quyết công việc và tinh thần làm việc được truyền lại, tạo nên sự ổn định và ít có xáo trộn lớn. Điều này giúp duy trì sự liên tục trong hoạt động quản lý nhà nước về giáo dục và thể thao trên địa bàn.

2.2. Thực trạng công tác lập dự toán ngân sách nhà nước đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh

2.2.1. Thu thập và tổng hợp nhu cầu chi ngân sách

Trước hết, Sở GD&TT tỉnh Salavanh chỉ đạo toàn bộ các cơ sở giáo dục công lập trực thuộc thực hiện việc xây dựng dự toán thu – chi hằng năm theo đúng quy định của pháp luật và hướng dẫn của Bộ Tài chính, Bộ GD&TT. Đến cuối năm 2024, mạng lưới giáo dục công lập của tỉnh bao gồm 94 trường mầm non, 558 trường tiểu học, 68 trường trung học cơ sở, 34 trường trung học phổ thông và 01 trường đại học. Sự phân bố này cho thấy bức tranh khá toàn diện về

quy mô giáo dục công lập của tỉnh, đồng thời đặt ra yêu cầu lớn đối với công tác dự toán ngân sách, bởi nhu cầu chi cho từng bậc học có tính chất khác nhau cả về định mức chi thường xuyên lẫn chi đầu tư phát triển.

Trong quá trình lập dự toán, các cơ sở giáo dục được yêu cầu thu thập và báo cáo số liệu chi tiết về nhiều khía cạnh quan trọng. Trước hết là quy mô học sinh và số lớp, bởi đây là căn cứ để tính toán chi phí hoạt động thường xuyên, chi lương và phụ cấp cho giáo viên, cũng như kinh phí phục vụ giảng dạy và học tập. Song song với đó, định mức giáo viên cũng được đưa vào tính toán nhằm bảo đảm số lượng giáo viên, nhân viên theo quy định, tránh tình trạng thừa thiếu cục bộ giữa các trường và các địa bàn. Ngoài ra, cơ sở vật chất và chương trình đào tạo là những yếu tố không thể thiếu trong việc xác định nhu cầu chi. Những trường có cơ sở vật chất xuống cấp, phòng học tạm bợ hoặc phải triển khai chương trình giáo dục mới, hiện đại thường cần nguồn kinh phí lớn hơn để đáp ứng yêu cầu đổi mới.

Điểm nổi bật trong công tác thu thập nhu cầu chi giai đoạn này là việc các đơn vị đã có ý thức hơn trong việc lập báo cáo dự toán. So với giai đoạn trước, nhiều trường đã tiến hành rà soát kỹ lưỡng số liệu, lập kế hoạch chi tiết theo từng mục chi, từ chi thường xuyên đến chi đầu tư. Điều này giúp Sở GD&TT thuận lợi hơn trong việc tổng hợp và thẩm định. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại những hạn chế như một số đơn vị chưa thực sự chú trọng tính chính xác, dẫn đến chênh lệch số liệu giữa báo cáo và thực tế. Bên cạnh đó, năng lực cán bộ phụ trách tài chính tại một số trường còn hạn chế, chủ yếu

làm theo kinh nghiệm, thiếu kỹ năng phân tích dự báo nhu cầu chi một cách khoa học.

Sau khi nhận được báo cáo từ các cơ sở giáo dục, Sở GD&TT tỉnh Salavanh tiến hành tổng hợp nhu cầu chi toàn ngành. Công việc này bao gồm rà soát lại số liệu, đối chiếu với định mức và quy định của Nhà nước, đồng thời phân tích sự phù hợp với mục tiêu phát triển giáo dục từng cấp học. Quá trình tổng hợp không chỉ dừng lại ở việc cộng dồn số liệu, mà còn cần xem xét đến tính hợp lý, ưu tiên và khả năng cân đối ngân sách của tỉnh. Ví dụ, trong những năm gần đây, nhu cầu đầu tư cho bậc mầm non và tiểu học chiếm tỷ trọng lớn do yêu cầu phổ cập và nâng cao chất lượng giáo dục nền tảng, trong khi bậc đại học chỉ có một cơ sở nên chi ngân sách tập trung nhiều hơn vào việc nâng cấp chất lượng đào tạo.

2.2.2. Xác định các căn cứ và định mức chi ngân sách

Trong công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở GD&TT tỉnh Salavanh giai đoạn 2022-2024, việc xác định căn cứ pháp lý và áp dụng định mức chi đóng vai trò then chốt, bảo đảm tính hợp pháp, hợp lý và khả thi của dự toán. Thực tế cho thấy, các trường trực thuộc Sở khi xây dựng dự toán đều phải dựa trên khung pháp lý thống nhất, bao gồm Luật NSNN của Lào, các văn bản hướng dẫn của Bộ Tài chính, cũng như các quy định chuyên ngành do Bộ GD&TT ban hành. Đây là cơ sở để bảo đảm rằng việc phân bổ và sử dụng nguồn lực ngân sách trong lĩnh vực giáo dục không chỉ tuân thủ quy định pháp luật hiện hành mà còn gắn với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Bên cạnh đó, quá trình lập dự toán ngân sách còn được xây dựng dựa trên các định mức chi thường xuyên và định mức chi đầu

tư phát triển. Về chi thường xuyên, đây là nhóm khoản chi chủ yếu phục vụ cho việc duy trì hoạt động giáo dục hàng ngày tại các trường công lập, bao gồm chi trả tiền lương, phụ cấp cho đội ngũ cán bộ, giáo viên và nhân viên; đóng góp các khoản bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế; chi cho công tác quản lý, vận hành bộ máy; chi phục vụ trực tiếp cho các hoạt động giảng dạy và học tập. Những khoản chi này chiếm tỷ trọng lớn và có tính ổn định tương đối, phản ánh nhu cầu cơ bản, thường xuyên và thiết yếu trong công tác giáo dục.

Trong khi đó, chi đầu tư phát triển lại tập trung vào những khoản chi có tính dài hạn, tạo ra cơ sở vật chất và điều kiện bền vững cho sự phát triển giáo dục, như: xây dựng trường lớp mới, nâng cấp cơ sở hạ tầng hiện có, mua sắm trang thiết bị dạy học hiện đại, thực hiện các hạng mục sửa chữa lớn đối với cơ sở vật chất xuống cấp. Đây là các khoản chi đòi hỏi nguồn lực ngân sách đáng kể, đồng thời chịu tác động từ năng lực cân đối ngân sách và định hướng phát triển kinh tế - xã hội chung của tỉnh. Thực tiễn tại Salavanh giai đoạn 2022-2024 cho thấy, mặc dù nhu cầu chi cho đầu tư phát triển rất lớn, song khả năng đáp ứng còn hạn chế, do nguồn thu ngân sách địa phương chưa thực sự dồi dào, phụ thuộc nhiều vào sự hỗ trợ từ ngân sách trung ương.

2.2.3. Lập dự toán thu – chi ngân sách ngành giáo dục

Trong giai đoạn 2022-2024, công tác lập dự toán NSNN cho các trường công lập của Sở GD&TT tỉnh Salavanh được triển khai theo quy định chung của Chính phủ và hướng dẫn của Bộ Tài chính Lào, đồng thời có sự điều chỉnh phù hợp với tình hình thực tế của địa phương. Về nguồn thu, dự toán ngân sách ngành giáo dục tỉnh vẫn phụ thuộc chủ yếu vào nguồn NSNN cấp, chiếm tỷ trọng lớn nhất và

gần như là duy nhất trong cơ cấu nguồn thu. Do điều kiện kinh tế của tỉnh còn nhiều khó khăn, hoạt động xã hội hóa giáo dục chưa phát triển mạnh, các khoản thu bổ sung từ đóng góp của phụ huynh, tài trợ của tổ chức xã hội, hay nguồn viện trợ quốc tế chưa thật sự ổn định. Điều này khiến khả năng chủ động trong cân đối ngân sách còn hạn chế, phần lớn phụ thuộc vào mức phân bổ hằng năm từ trung ương và tỉnh.

Về dự toán chi, có thể nhận thấy cơ cấu chi ngân sách dành cho giáo dục tại Salavanh trong những năm qua tập trung vào ba nhóm lớn: chi thường xuyên, chi đầu tư phát triển và chi cho các chương trình, dự án giáo dục trọng điểm.

2.2.4. Thẩm định, rà soát và hoàn thiện dự toán

Trước hết, việc rà soát và cân đối dự toán được thực hiện định kỳ hằng năm. Các trường công lập sau khi lập dự toán gửi về Sở đều phải qua bước thẩm định, trong đó Sở tập trung xem xét các căn cứ pháp lý, định mức chi, tiêu chuẩn chế độ hiện hành để đánh giá mức độ hợp lý. Những khoản đề nghị vượt quá khả năng cân đối ngân sách hoặc không phù hợp với quy định sẽ bị loại bỏ hoặc điều chỉnh. Thực tiễn giai đoạn 2022-2024 cho thấy, nhiều trường thường có xu hướng đề xuất thêm các khoản chi cho mua sắm thiết bị, sửa chữa cơ sở vật chất vượt quá khả năng ngân sách, buộc Sở phải rà soát chặt chẽ. Điều này thể hiện vai trò quan trọng của Sở GD&TT trong việc “lọc” các khoản chi, giúp tránh tình trạng dàn trải, lãng phí, đồng thời bảo đảm dự toán mang tính thực tiễn cao.

Tiếp đến, Sở GD&TT tỉnh Salavanh đã phân loại ưu tiên trong dự toán theo ba nhóm chính. Thứ nhất là nhóm chi lương và các khoản bắt buộc (bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, kinh phí công

đoàn...), vốn chiếm tỷ trọng lớn nhất và luôn được ưu tiên hàng đầu. Thứ hai là nhóm chi cho các hoạt động chuyên môn thiết yếu như bồi dưỡng giáo viên, tổ chức kỳ thi, mua sắm thiết bị phục vụ dạy học theo chương trình giáo dục mới. Thứ ba là nhóm chi đầu tư, bao gồm các dự án xây dựng, nâng cấp cơ sở vật chất trường lớp. Việc phân loại này thể hiện cách tiếp cận hợp lý trong điều kiện nguồn lực ngân sách địa phương còn hạn hẹp, ưu tiên đảm bảo “an toàn tài chính” trước, sau đó mới tính đến những khoản chi mang tính phát triển dài hạn.

Sau khi rà soát và phân loại, bước cuối cùng là hoàn thiện hồ sơ dự toán trình Sở Tài chính và UBND tỉnh Salavanh phê duyệt.

2.2.5. Trình và phối hợp phê duyệt dự toán

Trong quy trình lập dự toán NSNN đối với các trường công lập của Sở GD&TT tỉnh Salavanh giai đoạn 2022-2024, khâu trình và phối hợp phê duyệt dự toán có vai trò quan trọng nhằm đảm bảo sự minh bạch, công khai, đồng thời giúp cân đối các nguồn lực tài chính với nhu cầu thực tế của ngành. Sau khi tổng hợp dự toán từ các phòng ban chuyên môn và đơn vị trực thuộc, Sở GD&TT tỉnh tiến hành lập báo cáo dự toán ngân sách toàn ngành và gửi lên Sở Tài chính cũng như UBND tỉnh Salavanh. Đây là cơ sở để các cơ quan có thẩm quyền tổng hợp chung vào dự toán NSNN địa phương, bảo đảm tính thống nhất trong quản lý ngân sách.

2.2.6. Giao dự toán và hướng dẫn thực hiện

Sau khi HĐND tỉnh thông qua và UBND tỉnh ban hành quyết định giao dự toán ngân sách hằng năm, Sở GD&TT tỉnh Salavanh đóng vai trò là cơ quan trung gian quan trọng trong việc cụ thể hóa các chỉ tiêu tài chính này thành kế hoạch chi tiết cho từng

đơn vị trực thuộc. Đây là khâu then chốt để đảm bảo nguồn lực ngân sách được phân bổ kịp thời, đúng trọng tâm, đồng thời bảo đảm việc sử dụng ngân sách ở các trường công lập phù hợp với các quy định của Nhà nước.

2.3. Đánh giá chung

2.3.1. Kết quả đạt được

Hệ thống báo cáo dự toán từ các đơn vị ngày càng đầy đủ và chính xác hơn, tỷ lệ nộp dự toán tăng từ 94,2% năm 2022 lên 100% năm 2024, phản ánh sự cải thiện rõ rệt về tính tuân thủ và kỷ luật trong quản lý tài chính.

Việc xác định căn cứ lập dự toán được thực hiện dựa trên khung pháp lý thống nhất, gồm Luật NSNN, các văn bản hướng dẫn của Bộ Tài chính và quy định chuyên ngành của Bộ GD&TT, qua đó bảo đảm tính hợp pháp, công khai và minh bạch trong quản lý tài chính công.

Tổng chi ngân sách có xu hướng tăng đều qua các năm, từ 120 tỷ Kíp năm 2022 lên 150 tỷ Kíp năm 2024, góp phần đảm bảo nguồn kinh phí ổn định cho duy trì hoạt động giáo dục.

2.3.2. Hạn chế và nguyên nhân

Một số cơ sở giáo dục chưa chú trọng đến tính chính xác của số liệu, dẫn đến tình trạng chênh lệch giữa báo cáo và thực tế, làm ảnh hưởng đến độ tin cậy của dự toán chung.

Các định mức chi hiện hành chưa thật sự linh hoạt, chưa theo kịp biến động giá cả thị trường, nhất là trong bối cảnh dịch COVID-19 khiến chi phí sinh hoạt và giá vật tư, thiết bị tăng cao, dẫn đến khoảng cách đáng kể giữa nhu cầu thực tế và mức chi được phê duyệt.

CHƯƠNG 3. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC LẬP DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CÁC TRƯỜNG CÔNG LẬP CỦA SỞ GIÁO DỤC VÀ THỂ THAO TỈNH SALAVANH

3.1. Định hướng hoàn thiện công tác lập dự toán ngân sách nhà nước đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh

Thứ nhất, định hướng hoàn thiện công tác lập dự toán NSNN phải gắn chặt với chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo của tỉnh Salavanh đến năm 2030.

Thứ hai, việc lập dự toán cần hướng đến nâng cao tính chính xác, minh bạch và khả thi.

Thứ ba, công tác lập dự toán cần chú trọng nguyên tắc phân bổ công bằng, hợp lý, ưu tiên cho vùng khó khăn, vùng dân tộc thiểu số và các trường học còn thiếu thốn cơ sở vật chất.

Thứ tư, định hướng quan trọng là tăng cường gắn kết công tác lập dự toán với việc thực hiện cơ chế tự chủ tài chính của các trường công lập.

3.2. Các giải pháp hoàn thiện công tác lập dự toán Ngân sách Nhà nước đối với các trường công lập của Sở Giáo dục và Thể thao tỉnh Salavanh

3.2.1. Nâng cao chất lượng công tác hướng dẫn, chỉ đạo lập dự toán cho các trường công lập

3.2.1.1. Cơ sở pháp lý

3.2.1.2. Nội dung giải pháp

Giải pháp tập trung vào việc nâng cao chất lượng công tác hướng dẫn và chỉ đạo từ cấp Sở đối với các trường công lập. Nội

dung chính bao gồm: (i) Xây dựng và ban hành văn bản hướng dẫn thống nhất, chi tiết, phù hợp với thực tế của tỉnh về quy trình lập dự toán hằng năm; (ii) Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ cho cán bộ phụ trách tài chính tại các trường công lập nhằm nâng cao trình độ chuyên môn, cập nhật kiến thức về quy định ngân sách; (iii) Tăng cường công tác chỉ đạo, kiểm tra và giám sát việc lập dự toán ngay từ khâu chuẩn bị, nhằm hạn chế sai sót và đảm bảo tính chính xác, sát thực tế; (iv) Ứng dụng CNTT trong quản lý và tổng hợp dự toán, hình thành hệ thống dữ liệu tài chính dùng chung giữa Sở và các trường; (v) Đổi mới phương pháp đánh giá chất lượng lập dự toán, gắn với kết quả thực hiện nhiệm vụ giáo dục của từng đơn vị.

3.2.1.3. Cách thức thực hiện

3.2.1.4. Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp

3.2.2. Ứng dụng công nghệ thông tin trong lập và tổng hợp dự toán

3.2.2.1. Cơ sở pháp lý

3.2.2.2. Nội dung giải pháp

Nội dung trọng tâm của giải pháp là đưa CNTT vào toàn bộ quy trình lập và tổng hợp dự toán ngân sách đối với các trường công lập trực thuộc Sở GD&TT tỉnh Salavanh. Trước hết, Sở sẽ triển khai hệ thống phần mềm quản lý ngân sách chuyên dụng, có khả năng tích hợp dữ liệu từ các đơn vị trực thuộc, tự động hóa nhiều khâu trong việc lập biểu mẫu, phân loại khoản chi, kiểm soát các chỉ tiêu dự toán và tổng hợp báo cáo.

3.2.2.3. Cách thức thực hiện

3.2.2.4. Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp

3.2.3. Tăng cường công tác phối hợp giữa các phòng ban của Sở trong việc lập dự toán

3.2.3.1. Cơ sở pháp lý

3.2.3.2. Nội dung giải pháp

Nội dung của giải pháp tập trung vào việc thiết lập và củng cố cơ chế phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa các phòng ban chức năng trong Sở như Phòng Hành chính – Tài chính, Phòng Giáo dục Mầm non – Tiểu học, Phòng Giáo dục Trung học – Phổ thông, Phòng Thể thao,... Trong đó, Phòng Hành chính – Tài chính đóng vai trò chủ trì, tổng hợp, hướng dẫn và thẩm định số liệu; các phòng chuyên môn chịu trách nhiệm cung cấp thông tin về nhu cầu nhân sự, cơ sở vật chất, chương trình giảng dạy, các hoạt động chuyên môn và thể thao cần bố trí kinh phí.

3.2.3.3. Cách thức thực hiện

3.2.3.4. Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp

3.2.4. Rà soát, cập nhật và áp dụng định mức chi tiêu phù hợp thực tế địa phương

3.2.4.1. Cơ sở pháp lý

3.2.4.2. Nội dung giải pháp

Nội dung của giải pháp bao gồm việc đánh giá toàn diện các định mức chi tiêu hiện hành, xác định mức chi phù hợp cho từng loại hoạt động giáo dục và cơ sở vật chất tại các trường công lập. Chủ thể thực hiện là Sở GD&TT tỉnh Salavanh, phối hợp với Phòng Hành chính – Tài chính của tỉnh và các hiệu trưởng các trường công lập. Cụ thể, Sở sẽ tiến hành rà soát toàn bộ định mức chi cho các hạng mục như chi thường xuyên (lương, phụ cấp, vật tư tiêu hao, điện nước, bảo trì cơ sở vật chất) và chi đầu tư (mua sắm trang thiết bị,

xây dựng, nâng cấp cơ sở vật chất). Đồng thời, Sở sẽ cập nhật các định mức này dựa trên tình hình thực tế, bao gồm mức giá thị trường, quy mô học sinh, điều kiện cơ sở vật chất, địa hình và khả năng ngân sách của tỉnh. Việc áp dụng các định mức chi tiêu được điều chỉnh linh hoạt sẽ giúp các trường công lập sử dụng ngân sách hiệu quả, vừa đáp ứng nhu cầu phát triển giáo dục, vừa đảm bảo tiết kiệm và minh bạch trong quản lý tài chính.

3.2.4.3. Cách thức thực hiện

3.2.4.4. Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp

3.2.5. Tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng dự toán từ cấp cơ sở

3.2.5.1. Cơ sở pháp lý

3.2.5.2. Nội dung giải pháp

Giải pháp tập trung vào việc nâng cao chất lượng lập dự toán từ cấp trường, đồng thời tăng cường trách nhiệm của các đơn vị quản lý ngân sách tại Sở GD&TT. Cụ thể, Sở GD&TT tỉnh Salavanh sẽ xây dựng bộ tiêu chí đánh giá chất lượng dự toán chi tiết, bao gồm tính đầy đủ, hợp lý, khả thi và sát thực tế nhu cầu của từng trường công lập. Bộ tiêu chí này sẽ được sử dụng để kiểm tra dự toán hàng năm, nhằm phát hiện và điều chỉnh kịp thời các tồn tại, hạn chế trong dự toán. Ngoài ra, giải pháp cũng hướng tới việc tăng cường hướng dẫn, tập huấn cho cán bộ tài chính kế toán của các trường công lập về phương pháp lập dự toán, cách phân bổ ngân sách hiệu quả, và tuân thủ các quy định pháp luật về ngân sách. Việc này không chỉ nâng cao chất lượng dự toán từ cơ sở mà còn góp phần xây dựng nguồn nhân lực tài chính vững mạnh, đáp ứng yêu cầu quản lý NSNN đến năm 2030.

3.2.5.3. *Cách thức thực hiện*

3.2.5.4. *Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp*

3.2.6. *Tổ chức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ làm công tác tài chính trong ngành giáo dục*

3.2.6.1. *Cơ sở pháp lý*

3.2.6.2. *Nội dung giải pháp*

- Đào tạo về lập dự toán ngân sách
- Quản lý tài chính công
- Sử dụng CNTT trong quản lý tài chính
- Giám sát và đánh giá ngân sách

3.2.6.3. *Cách thức thực hiện*

3.2.6.4. *Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp*

3.2.7. *Tăng cường vai trò tham mưu của Sở đối với Ủy ban tỉnh trong phân bổ ngân sách*

3.2.7.1. *Cơ sở pháp lý*

3.2.7.2. *Nội dung giải pháp*

- Xây dựng khung dự toán ngân sách chuẩn hóa
- Đề xuất chính sách phân bổ ngân sách theo nhu cầu thực

tiễn

- Tham mưu các cơ chế giám sát và đánh giá hiệu quả ngân

sách

- Tăng cường công tác phối hợp liên ngành.

3.2.7.3. *Cách thức thực hiện*

3.2.7.4. *Điều kiện tổ chức thực hiện giải pháp*

KẾT LUẬN

Công tác lập dự toán NSNN là một trong những nhiệm vụ quan trọng, mang tính định hướng và chiến lược trong quản lý tài chính công. Đối với ngành giáo dục, việc lập dự toán không chỉ đảm bảo sử dụng nguồn lực tài chính một cách hiệu quả, hợp lý mà còn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đáp ứng nhu cầu phát triển giáo dục toàn diện và bền vững. Dự toán ngân sách giúp các trường công lập chủ động trong việc hoạch định các kế hoạch chi tiêu, đồng thời tạo cơ sở minh bạch, rõ ràng cho công tác phân bổ, giám sát và đánh giá hiệu quả sử dụng ngân sách.

Qua nghiên cứu, đề án đã phân tích rõ cơ sở lý luận và các bước thực hiện công tác lập dự toán thu chi của các đơn vị sự nghiệp công lập, bao gồm việc thu thập nhu cầu chi ngân sách, xác định căn cứ và định mức chi, lập dự toán thu – chi, thẩm định, trình duyệt, cũng như giao dự toán và hướng dẫn thực hiện. Trên cơ sở đó, đề án đã làm rõ các nhân tố bên trong và bên ngoài ảnh hưởng đến công tác lập dự toán tại các trường công lập của Sở GD&TT tỉnh Salavanh.

Kết quả phân tích thực tế cho thấy, công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập tỉnh Salavanh của Sở GD&TT tỉnh Salavanh đã đạt được những kết quả đáng kể trong công tác lập dự toán, bao gồm: cơ bản đảm bảo việc thu thập nhu cầu chi theo quy định, lập dự toán tương đối đầy đủ và kịp thời, thực hiện thẩm định, rà soát và phối hợp phê duyệt dự toán theo trình tự; đồng thời từng bước nâng cao vai trò tham mưu của Sở trong việc phân bổ ngân sách. Những kết quả này đã góp phần nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách, tăng cường tính minh bạch và hỗ trợ hoạt động giảng dạy, học tập tại các trường.

Bên cạnh những kết quả đạt được, đề án cũng chỉ ra một số hạn chế như: việc tổng hợp nhu cầu chi tại một số trường còn chưa đầy đủ, áp dụng định mức chi còn chưa sát thực tế, công tác phối hợp giữa các phòng ban và sự chủ động của một số trường trong lập dự toán còn hạn chế. Nguyên nhân chủ yếu xuất phát từ hạn chế về nguồn nhân lực, trình độ chuyên môn của cán bộ tài chính, cũng như việc ứng dụng CNTT trong lập và tổng hợp dự toán chưa đồng bộ.

Trên cơ sở đó, đề án đã đề xuất các giải pháp cụ thể nhằm hoàn thiện công tác lập dự toán NSNN đối với các trường công lập, gồm: nâng cao chất lượng hướng dẫn, chỉ đạo lập dự toán; ứng dụng CNTT; tăng cường phối hợp giữa các phòng ban; rà soát, cập nhật định mức chi tiêu; kiểm tra, đánh giá chất lượng dự toán; tổ chức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ; và tăng cường vai trò tham mưu của Sở đối với Ủy ban tỉnh. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách, thúc đẩy phát triển giáo dục bền vững, đồng thời tạo nền tảng vững chắc cho quản lý tài chính công trong các trường công lập tại tỉnh Salavanh.